

TÜRKİYE'DE ORMAN REJİMİ

Herhangi bir ülkenin ormandan beklediği yararların elde edilebilmesi bakımından ormancılık etkinlikleri için ayırdığı veya ormancılık politikalarının yürütüldüğü yerler, orman rejimine giren alan olarak tanımlanabilir.

Ülkemizde orman rejimine giren alanların belirlenmesi 3 farklı uygulama ile söz konusu olabilmektedir.

1. Yasal orman tanımları ile orman rejimi kapsamına giren yerler,
2. Orman tanımı kapsamına girmekle beraber orman rejimi dışına çıkarılan yerler,
3. Orman tanımı kapsamında olmadığı halde, orman rejimine alınan yerler.

Yasal Orman Tanımı

**Hoca Ali Rıza Efendi Orman
ve Mera Kanunu - 1913**

"Giriş«

"Genel Hükümler-Tarif"

Madde 1.;

**"Sak ve gövde hasıl eden nebatatı
mütehaşşibenin topluca büyüyüp yetişmesi
haline orman ve yerine de ormanlık denir."**

Veit ve Stöger Orman Kanunu - 1917

"Esbabı Mucibe Layihası"

"Gerekçe" ;

«Ormanlar arazi ve üzerindeki dikili eşcardan ibarettir»

Tasarının 3. Maddesi:

"Bu kanun hükümlerine tabi ormanlar içindeki ağaçlandırılacak alanlar, orman yolları, bekçilerin tarım yapmasına terk edilen alanlar, ormanların parçaları sayılarak bu kanuna tabi tutulmuşlardır."

Profesör Bernhard'ın Ormanlar Kanunu - 1926

"Odun maddesi, bununla beraber tali ürünler alınmasına yarayacak; kendi kendine veya emekle yetişmiş, yetiştirilmiş, yetişecek ve yetiştirilecek ağaç, ağaççıklar topluluğuna, toprakları ile beraber orman denir. Etrafı tamamen veya çoğunlukla ormanla çevrili arazi de ormanların dış kenarlarındaki doğal vejetasyon ve ormanın gelişiminin gerektiği miktar arazi de ormandan sayılır."

3116 Sayılı Yasa

"Madde 1 - Bu kanunun tatbikinde kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleri ile beraber orman sayılır.

Sazlıklar ve muhitin tabiatı itibariyle koru ve baltalık yapılamayan veya step florası ile örtülü yerler, her çeşit dikenlik ve fundalıklarla parklar ve ormanlara bitişik olmayan beş hektardan az sahipli arazi üzerindeki ağaçlar ve ağaççıklar ormandan sayılmaz."

4785 Sayılı Yasa

"Bu kanunun uygulamasında kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup da herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleriyle beraber orman sayılır.

- A) Sazlıklar
- B) Yöresinin özelliği yüzünden orman yapılamayan yerler
- C) Her çeşit dikenlik ve fundalıklar
- D) Parklar, ormandan sayılmaz.

Bu hükümlere göre bir yerin orman sayılıp sayılmayacağını Tarım Bakanlığı belli eder."

5653 Sayılı Yasa

"Madde 1- Kendi kendine yetişmiş veya emekle yetiştirilmiş olup herhangi bir çeşit orman hasılatı veren ağaç ve ağaççıkların toplu halleri yerleriyle birlikte orman sayılır. Ancak;

a) Her çeşit dikenlikler,

b) Parklarla şehir, kasaba ve köy mezarlıklarındaki ağaçlıklar,

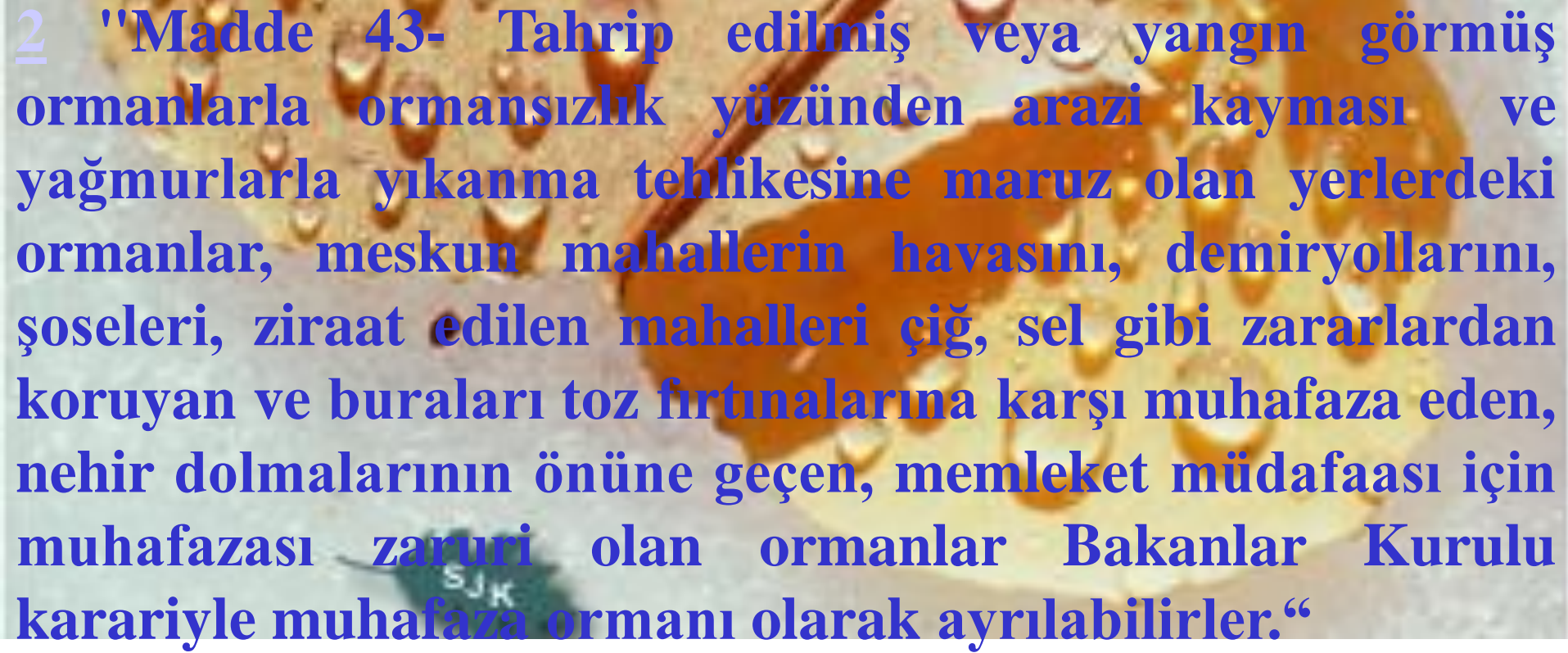
c) Sahipli her çeşit ziraat arazisi içinde emekle yetiştirilen ve tabii olarak ormanlarda yetişmeyen kavak, okaliptus, söğüt, akasya gibi ağaçlıklar,

d) Ormanların dışında sahipli arazide ve bunların kenarlarında bulunan, dağınık veya yüzölçümü 3 hektarı geçmeyen ve devlet ormanlarına mesafesi en az 3 km. olan grup halindeki her nevi ağaç ve ağaççıklar,

e) Maki cinsinden her türlü ağaçlıklarla örtülü yerler, orman sayılmaz.

Bu kanunun 43. maddesi¹ gereğince muhafaza ormanı mahiyeti taşıdığı veya devamlı orman hasılatı verdiği Tarım Bakanlığı'nca fennen belirtilecek olan makilerle örtülü sahalar yukarıdaki (e) fıkrası hükmünün dışındadır. "

2 "Madde 43- Tahrip edilmiş veya yangın görmüş ormanlarla ormansızlık yüzünden arazi kayması ve yağmurlarla yıkanma tehlikesine maruz olan yerlerdeki ormanlar, meskun mahallerin havasını, demiryollarını, şoseleri, ziraat edilen mahalleri çığ, sel gibi zararlardan koruyan ve buraları toz fırtınalarına karşı muhafaza eden, nehir dolmalarının önüne geçen, memleket müdafaası için muhafazası zaruri olan ormanlar Bakanlar Kurulu kararıyla muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler."

5653 sayılı yasanın 1. maddesinin uygulanmasıyla ilgili 17.8.1950 tarihinde "Makilik ve Orman Sahalarının Birleştiği Yerlerde Orman Sınırlarının Tespitine Ait Yönetmelik" adlı bir yönetmelik çıkarılmıştır. Bu yönetmeliğin 2. maddesinin 1. fıkrasında "maki" kavramına açıklık getirilmiştir.

"Memleketimizde makiyi teşkil eden ağaççıklar; flarya (akçakesme), funda neveleri, laden neveleri, akgünlük (tesbih ağacı), defne, sandal, kermez meşesi, pırnal meşesi, mersin, zakkum, ılgın neveleri, yaprağını döken somak neveleri, çaltı veya karaçalıdan ibarettir."

Maki yönetmeliğinin 2. maddesinin 2. Fıkrası:

"Yukarıda sayılan ağaççıklardan müteşekkil formasyonla örtülü sahalar düz ve inbat^[1] kabiliyeti fazla olan yerlerde işgal sahası itibariyle % 10 nisbetine kadar koru ve % 25 nisbetine kadar baltalık orman teşkil eden ağaçları ihtiva etse dahi maki sahası sayılır."

[1] İnbat: (bitki) bitmek, bitmesini sağlamak

"Madde 1 - Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaçcık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.

Ancak:

A) Sazlıklar,

B) Step nebatlarıyla örtülü yerler,

C) Her çeşit dikenlikler,

Ç) Parklar,

D) Şehir mezarlıklarıyla kasaba ve köylerin hudutları içerisinde bulunan eski (kadim) mezarlıklardaki ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaçcık nevelerinin bulunduğu yerler,

F) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

G) Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

H) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dahil olmak üzere her nevi meyvalı ağaç ve ağaçcıklar,

I) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, özel kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilmiş ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 9.7.1956 tarih ve 6777 sayılı Kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılansız fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar,

J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler, orman sayılmaz."

Orman Tanımının Ögeleri

1. Ağaç ve ağaçcık topluluklarının varlığı,
2. Ağaç ve ağaçcık topluluklarının bulunduğu yer.

a) Tabii olarak yetişen:

Ağaç ve ağaçcıkların insan emeği olmadan kendiliğinden, doğal olarak meydana gelmesi durumunu ifade etmektedir.

b) Emekle Yetişen:

Ağaç ve ağaçcıkların ekim veya dikim yolu ile yetiştirilmiş olması durumudur.

c) Ağaç:

Genellikle doğal olarak en az 8 metre ve daha yukarı boy yapabilen ve kökü, gövdesi, tepesi olan odunsu bitkilere, yaşı, çapı ne olursa olsun ağaç denir.

A) İbrelil Ağaçlar

Çam (Pinus)
Göknar (Abies)
Ladin (Picea)
Sedir (Cedrus)
Ardıç (Juniperus)
Porsuk (Taxus)

B) Yapraklı Ağaçlar

Meşe (Quercus)
Kayın (Fagus)
Gürgen (Carpinus)
Ihlamur (Tilia)
Dişbudak (Fraxinus)
Karaağaç (Ulmus)
Kızılağaç (Alnus)
Akçaağaç (Acer)
Kestane (Castanea)
Kavak (Populus)
Söğüt (Salix)
Çınar (Platanus)

a) Ağaçcık: Doğal olarak boylanmayan, yan dallarının çoğalması ve fazlaca gelişmesi neticesinde tepesi yayvanlaşan, genel olarak genişliğine bir büyüme şekli gösteren, boyu 8 metreyi bulmayan, uzun ömürlü odunsu bitkilere çapı ne olursa olsun ağaçcık denir.

A. İbrelili Ağaçcıklar
Bodur adi ardıç
(*Juniperus communis*)

B. Yapraklı Ağaçcıklar

Taflan (*Evonymus*)
Kurtbağrı (*Ligustrum vulgare*)
Lazyemişi veya Karayemişi (*Prunus lauroccrasus*)
Mürver (*Sambucus*)
Leylak (*Syringa*)
Şimşir (*Buxus*)
Orman asması (*Clematis*)
Kızılcık (*Cornus*)
Fındık (*Corillus*)
Dağ muşmulası (*Cotonoaster*)
Muşmula (*Mespilus germanica*)
Aliç (*Crataegus*)
Hanımeli (*Lonicera*)
Cehri (*Rhamnus*)
Orman gülü (*Rhododendron*)
Frenk üzümü (*Ribes*)
Sandal (*Arbutus andrahne*)
Kocayemiş (*Arbutus unedo*)
Akçakesme (*Phillyrea media*)
İğde (*Eleaeagnus orientalis*)
Çobanpüskülü, Işılğan (*Ilex aquifolium*)
Salkım (*Laburnum*)
Defne (*Laurus nobilis*)
Gül (*Rosa*)
Üvez (*Sorbus*)

Topluluk:

Ağaç ve ağaçcıkların veya her ikisinin beraberce buldukları saha üzerinde doğal olarak 0.1 ve daha fazla kapalılık oluşturması durumudur.

Söz konusu yönetmeliğe göre, kapalılığı 0.1'in altında olmakla birlikte orman bütünlüğü içerisinde kalan ve devletin hüküm ve tasarrufunda olan yerler de orman sayılmaktadır.

Yerleri Kavramı:

Ağaç ve ağaçcıkların veya her ikisinin kapsadığı yerler ile ağaç ve ağaçcıkları doğal ve yapay etkilerle kaldırılmış alanlardır.

"Yerleri" kavramı ile bir taraftan ağaç ve ağaçcık topluluklarının üzerinde bulunduğu yer; diğer yandan da herhangi bir nedenle orman örtüsünün yok olduğu alanlar, kastedilmektedir.

Orman Sayılmayan Yerler

A) Sazlıklar,

B) Step nebatlarıyla örtülü yerler,

C) Her çeşit dikenlikler,

Ç) Parklar,

D) Şehir mezarlıklarıyla kasaba ve köylerin hudutları içerisinde bulunan eski (kadim) mezarlıklardaki ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaçcık nevelerinin bulunduğu yerler,

F) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

G) Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

H) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dahil olmak üzere her nevi meyvalı ağaç ve ağaçcıklar,

İ) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, özel kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilmiş ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 9.7.1956 tarih ve 6777 sayılı Kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılanmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar,

J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler,

a) Sazlıklar

Sulak alanlar birçok canlı türünün barınmasına ve gelişmesine olanak sağlayarak biyolojik çeşitliliğin arttırılmasını ve devamlılığını sağlayan alanlardır.

Sulak alanlarda günümüzde nesilleri hızla tükenmekte olan çok sayıda bitki ve hayvan türleri bulunmaktadır. Türkiye'de sulak alanlara 1970'li yıllara kadar gereken önem verilmemiş ve bu alanlar sivrisineklerin üremesini önleyerek sıtma ile mücadele etmek, tarım alanları açmak ve taşkınları önlemek amacıyla kurutulmuştur.

Türkiye tarafından 1994'de imzalanan Ramsar Sözleşmesine göre doğal veya yapay derinliği, 6 m'ye kadar olan sürekli veya geçici, durgun yada akıntılı, tatlı, tuzlu yada acı su içeren bütün göller, bataklıklar, nehre kıyısı olan alanlar, turbalıklar, taşkın düzlükleri, tuzlalar, mangrovlar, deniz çayırları, mercanlar, gelgit anında derinliği 6 m'yi aşmayan denize kıyısı olan alanlar "Sulak Alan" olarak tanımlanmıştır.

Sulak alanlar yeraltı sularını besleyerek veya boşaltarak, taban suyunu dengeleyerek, taşkınları kontrol ederek ve kıyı alanlarında (lagün) deniz suyunun içeriye girişini önleyerek su rejimini düzenlemektedirler.

Ayrıca sulak alanlar buldukları bölgenin nemini arttırarak iklim üzerinde olumlu etki yaparlar. Sulak alanlarda bulunan saz bitkilerinin suda bulunan zehirli maddeleri tutarak suyu arıtma özellikleri vardır.

Sulak alanlar göçmen kuşların konaklama alanları olmakla birlikte birçok hayvan ve bitki türünün barınmasına da olanak sağlamaktadır.

M.K.

MADDE 715.- Sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait mallar, Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır.

Aksi ispatlanmadıkça, yararı kamuya ait sular ile kayalar, tepeler, dağlar, buzullar gibi tarıma elverişli olmayan yerler ve bunlardan çıkan kaynaklar, kimsenin mülkiyetinde değildir ve hiçbir şekilde özel mülkiyete konu olamaz.

Sahipsiz yerler ile yararı kamuya ait malların kazanılması, bakımı, korunması, işletilmesi ve kullanılması özel kanun hükümlerine tabidir.

442 KÖY KANUNU

Madde 13 – Köylünün mecburi işleri şunlardır:

1 - Sıtma, sivrisinek tarafından aşılandığı ve sivrisinek de su birikintilerinde barındığı ve ürettiği için her şeyden evvel köy sınırı dahilindeki su birikintilerini kurutmak;

B) Step nebatlariyle örtülü yerler,

COPYRIGHT J.R. MANNING

C) Her çeşit dikenlikler,

Ç) Parklar,

D) Şehir mezarlıklarıyla kasaba ve köylerin hudutları içerisinde bulunan eski (kadim) mezarlıklardaki ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler,

1900 YILIN
BAŞLARINDA
VEFAT EDEN
MERHUME
TÜRKMEN KIZI
KABRIDİR
R. FATİHA

E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaçcık nevilerinin bulunduğu yerler

F) Orman sınırları içinde veya bitişinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler

F Bendi, 1956 yılında; "**Sahipli** ziraat arazisi olarak kullanılan ve dağınık, yer yer küme ve sıra halinde bulunan her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler;" biçimindeydi. Bent'te geçen "sahipli" ifadesinden ne anlaşıldığının açıkça belli olmamasının birçok anlaşmazlığa neden olduğundan 1983 yılında değişiklik yapılmış ve sahiplilik olgusu; "Orman sınırları içinde veya bitişğinde **geçerli tapu kaydına** dayanarak, orman sınırları veya bitişik alanlar dışında ise tapu kaydı veya diğer tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan dağınık, yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü sahipli yerler" şeklinde açıklığa kavuşturulmuştur.

F Bendi kapsamına giren alanlar iki bölümde ele alınmaktadır:

- a) Orman sınırları içinde veya bitişiğindeki yerler
- b) Orman sınırları dışındaki yerler

F Bendi'nde yer alan terimlere yönetmeliklerle verilen anlamlar da oldukça düşündürücüdür. Çünkü, yönetmelikte "küme" kavramı, "kapalılık derecesi 0.1'den fazla olan ve aynı zamanda en çok 3000 metrekare genişliğindeki ağaç ve ağaçcıkların bulunduğu yerlerdir." şeklinde tanımlanmaktadır. Küme, Çolak ve Pitterle tarafından "birkaç ağaçtan oluşan en küçük birim"; Saatçioğlu tarafından ise, "3-5 ağaç veya 50-100 metrekarelik bir meşcere kısmı" olarak tanımlanmaktadır.

G) Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaçcıklarla örtülü yerler

G Bendi'nin 1956 yılında yürürlüğe girmiş şekli, "Devlet ormanlarına bitişik olmayan ve yüz ölçümü üç hektardan yukarı bulunmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaçcıklar" biçimindeydi. Burada yer alan "sahipli" ifadesinden ne anlaşıldığının tam olarak anlaşılamadığı nedeniyle 1983 yılında bu ifadenin önüne "geçerli tapu ile" ifadesi eklenmiştir. Bu değişiklik ile sahiplilik biraz katılaştırılmış olmakla birlikte 1987 yılında çıkarılan 3373 Sayılı Yasa konuyu tekrar ele almış ve bu defa G Bendi'nde içerik olarak iki önemli değişiklik yapılmıştır. Ülkemizdeki ormansızlaşma sürecinin yasal dayaklarından birisi olması bakımından dikkatle ele alınması gereken bu değişiklikler şunlardır.

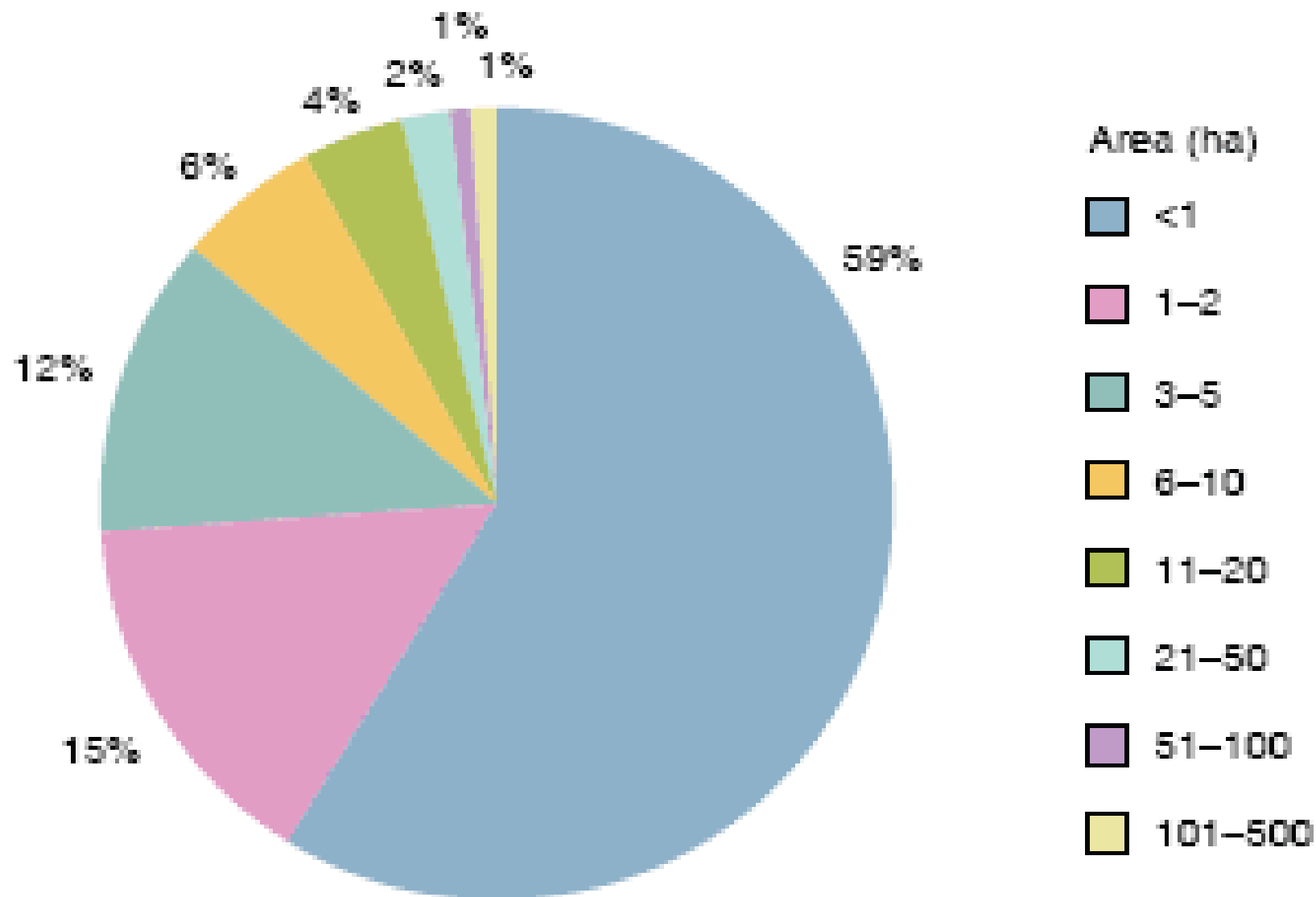
Birincisi, "Devlet ormanlarına bitişik olmayan" ifadesinin yerine, "Orman sınırları dışında" ifadesinin getirilmesi; İkincisi ise, "geçerli tapu kaydı" ifadesi yerine "sahipli arazi" ifadesinin getirilmesidir.

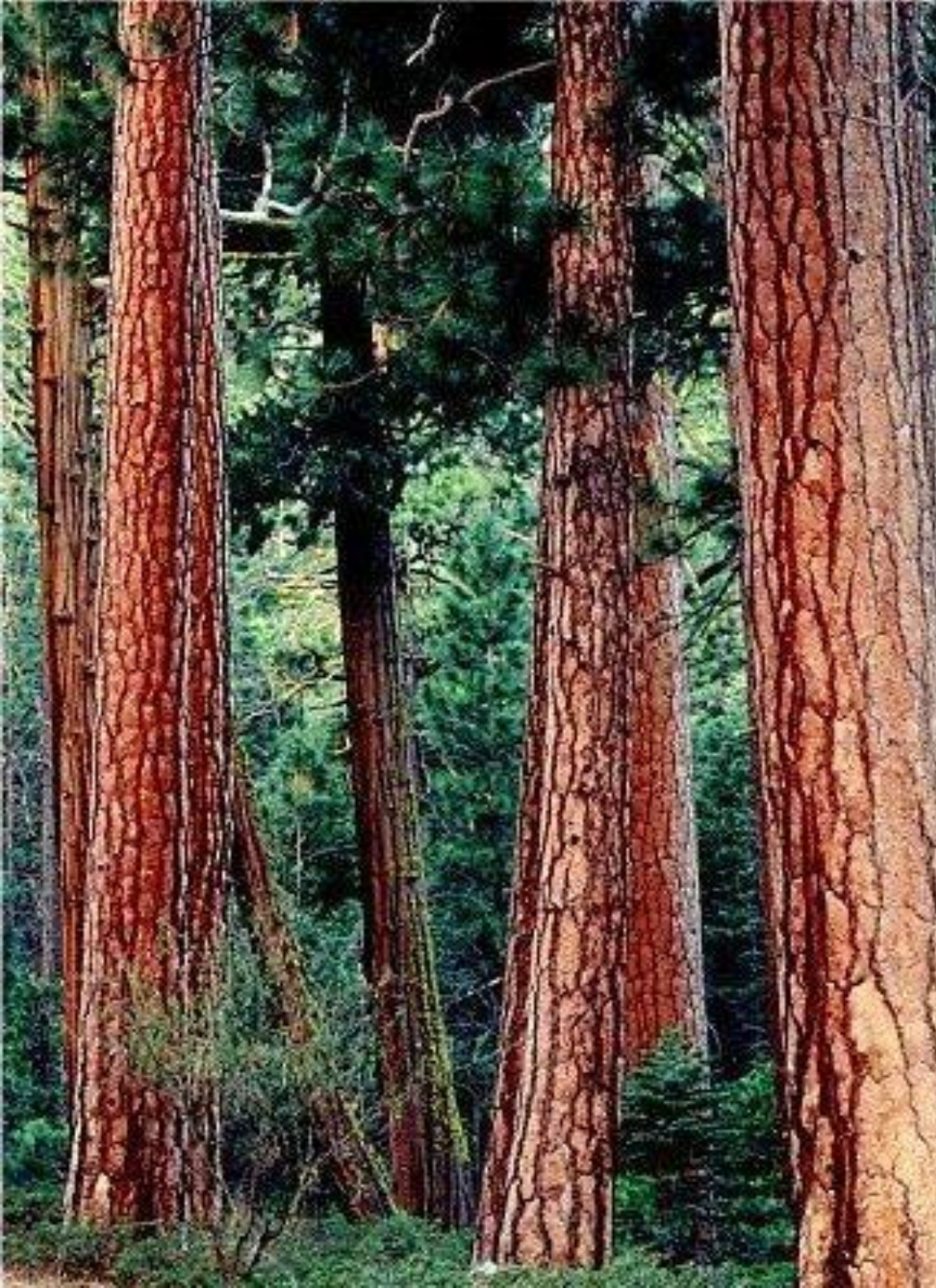
Ülkemizde orman sayılmayan 3 hektardan küçük sahipli yerler, ormancılığı gelişmiş bazı ülke ormancılığının dinamizminin önemli bir ögesi konumundadır. Almanya'nın Batı Bölümü'nde 2 hektardan küçük işletme büyüklüğüne sahip 448865 adet orman işletmesi bulunmaktadır. Ortalama büyüklüğü 0.7 hektar olan bu işletmeler, ülkedeki orman işletmelerinin sayıca yüzde 64'ünü oluşturmaktadır. Aynı ülkede 2-5 hektar büyüklüğe sahip orman işletmelerinin sayısı 135630 adettir. Ortalama 3.1 hektar büyüklüğündeki bu işletmeler orman işletmelerinin a yüzde 19.3'ünü oluşturmaktadır. İsviçre'de özel orman işletmelerinin ortalama büyüklüğü 3.2 hektardır. Anılan ülkede tarım alanları içerisindeki ormanlık alanlardan oluşan 114941 adet orman işletmesinin sahip oldukları ormanlık alanların ortalama büyüklüğü de 1.5 hektardır.

Çek Cumhuriyeti'nde yer alan 150000 adet özel orman sahibinin sahip olduğu ormanların ortalama büyüklüğü de 3 hektardır. Bu ülkedeki özel ormanların yüzde 76.7'si 1 hektardan küçüktür.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ise özel ormanlar 1.2 hektar ile 800000 hektar arasında büyüklüğe sahiptir. Ortalama işletme büyüklüğü ise 31.6 hektardır.

Countries reporting: Austria, Belgium, Bulgaria, France, Hungary, Latvia, Norway, Poland, Romania, Slovakia, United Kingdom

MEŞCERE "Yaş, ağaç türü, ağaç türü kombinasyonu, büyüme (keskin bonitet değişimi) yahut kuruluş şekli, bunların hepsi veya bir kısmı ile kendisini çevresinden açık olarak ayıran ve en az 1 hektar büyüklükte olan orman parçasına"

Meşcere parçası yaklaşık olarak 0.03-0.1 ha büyüklükte (pratikte çap 20-40 m²) ise "grup" kavramından, grup, daha küçülüp, az sayıda birkaç ağaçtan oluşursa (yüksek yaşta 3-5 ağaç, 50-100 m²) küme kavramından söz edilmektedir (SAATÇIOĞLU, 1976).

H) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dahil olmak üzere her nevi **meyvalı** ağaç ve ağaçcıklar,

Sahipli Fıstık çamı alanlarının orman sayılmaması da çağ dışı bir uygulamadır. Bu uygulama ile orman kavramı, "sadece odun üretimi amacı ile yönetilen bir alan" olarak algılanmaktadır. Oysa orman, içerisinde hayvanların da yer aldığı bir ekosistemdir.

Çam fıstığının fiyatının düştüğü ve para etmediği varsayılırsa, Fıstık çamlıklarının başka çeşit bir arazi kullanım biçimine (tarım-hayvancılık vb.) dönüştürülmesi nasıl engellenebilir?

"Göknar, Ladin veya bir başka ağaç türünün tohumu, ibresi, kökü veya başka bir bölümü ekonomik açıdan çok önemli bir değere ulaşmış olsalar, bu ağaç türleriyle kaplı sahipli alanların da orman sayılmaması mı gerekir?"

**SAHİPLİ
KIZILAĞAÇLIKLAR
ORMAN SAYILMAMALI
MI?**

Kızılağaç, adı üstünde bir ağaçtır. Ot veya buğday değildir. Belirli bir alan üzerinde yer alan binlerce ögeden birisidir. Sahipli olmak suretiyle kızılağaçların orman sayılmaması, diyelim ki gerekli, yararlı veya sorun çözücü bir etki yapsın. Gerçekten de öyle olsun. Kızılağaçların orman ağacı sayılmaması varsayalım gözümüzü de kör etmesin. Bu koşullar altında şu soruya da yanıt bulmamız gerekmez mi?

Diğer ağaç türlerinin günahı ne?

Söz gelimi tapulu ladinler, veya tapulu çınar, kayın vb. gibi ağaç türleri neden orman sayılmaktadır?

Yani, bu uygulama gerçekten ülkemizin veya evrenimizin sorununu çözecekse neden bir veya birkaç ağaç türüne yöneliktir?

Bir ÷lkede sahipli alanlar ve bu alanlar ÷zerindeki aęaęlar orman sayılmazsa hię özel orman olur mu?

İ) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, özel kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilmiş ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 9.7.1956 tarih ve 6777 sayılı Kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılanmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar,

İ Bendi, 1983 yılında çıkarılan 2896 Sayılı Yasa ile değiştirilmiştir. Bu bent 1956 yılında yürürlüğe girdiğinde;

"Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, hususi kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilen ve **edilecek olan** ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 6777 sayılı kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılanmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar," şeklinde idi.

Orman Bakanlığı ile TARIŞ (S:S: Tariş Zeytin ve Zeytinyağı Tarım Satış Kooperatifleri Birliği) arasında 19 Kasım 2001 tarihinde imzalanan protokol

“zeytin ağacının doğal yayılış alanında bulunan ve zeytin yetiştirilmesine elverişli olan bozuk orman alanlarında zeytin plantasyonlarının kurulmasına izin verilmesi ”

Bu anlaşma yürürlükteki anayasa ile çelişmektedir. Çünkü anayasanın 169. maddesine göre Devlete “Devlet ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır.” demek suretiyle ormanları daraltmak değil; korumak ve genişletmek görevi verilmiştir. Yine aynı madde kapsamında;

“Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zaman aşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Türkiye'de Zeytinciliğin Gelişimi ile İlgili Yasal Düzenlemeler:

1. 10 Haziran 1929 -1528 Sayılı Yabancı Ağaçların Aşılınması Yasası
2. 26 Ocak 1939 - 3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Yasası
3. 3573 Sayılı Yasa'nının 14. Maddesini Değiştiren 5 Temmuz 139-3669 Sayılı Yasa
4. 28 Şubat 1940-2/12927 Sayılı Zeytinciliğin Islahına ve Yabancı Zeytinliklerin Aşılattırılmasına Dair Nizamname
5. Aynı konuda 11 Ağustos 1942 tarih ve 2/18561 Sayılı Nizamname
6. " " 12 Ocak 1949 tarih ve 2/8579 " "
7. " " 15 Ekim 1951 tarih ve 3/13957 " "
8. " " 10 Aralık 1952 tarih ve 3/16043 " "
9. " " 5 Aralık 1953 tarih ve 3/1888 " "
10. 14 Temmuz 1956 tarih ve 6777 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkındaki 3573 Sayılı Kanunun Sakız ve Nevileriyle Harnupluklara da Teşmiline Dair Yasa
11. Milli Birlik Hükümetinin 28 Eylül 1960 tarih ve 5/389 Sayılı kararı (Bu karar ile yabancı zeytinliklerin dağıtımı durdurulmuştur.)

Türkiye ve Dünya Zeytinciliđi

ÜLKELER	Alan (1000 ha)	Alansal Pay (%)	Üretim (1000 ton)	Üretimdeki Pay (%)	Verim (kg/ha)
Cezayir	165.0	2	300.0	2	1 818
Yunanistan	765.0	10	2 000.0	15	2 614
İtalya	1 120.5	16	2 775.0	21	2 477
Tunus	1 200.0	16	600.0	4	500
Portekiz	358.5	5	280.0	2	781
İspanya	2 300.0	30	4 943.8	37	2 149
Fas	458.0	6	400.0	3	873
TÜRKİYE	600.0	7	600.0	4	1 035
Diđerleri	717.5	9	1 653.0	12	2 304
TOPLAM	7 664.5	100	13 551.8	100	1 704

J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler

Funda: çalı formunda olan "Erica" türüne ait bitkilerdir.

Maki: Fakir topraklar üzerinde bulunan yeşil, sert yapraklı, cılız ve boyları en çok 3 metreyi geçmeyen ağaçcıkların oluşturduğu bir bitki formasyonudur.

Orman muhafaza karakteri: Herhangi bir yerin ormancılık iş ve hizmetlerinin kesintisiz sürdürülebilmesi bakımından, orman bütünlüğünün içerisinde kalması olgusuna denir.

Toprak muhafaza karakteri: Hangi derecede olursa olsun toprak erozyonunun (tabaka, oluk, yarıntı) görüldüğü, toprağın yüzey kısmının kısmen veya tamamen yıkandığı, toprak aşınması olmasa bile erozyon potansiyeli bakımından tehlike ve zarar olasılığının söz konusu olduğu, toprağın sığ ve arazinin kayma olasılığı olduğu ve arazi eğiminin yüzde 12'den fazla eğim içerdiği yerlere "toprak muhafaza karakteri taşıyan yer" denir.

ORMAN İÇİ AÇIKLIKLAR:

Etrafı tamamen veya çoğunlukla ormanla çevrili olup, ağaç ve ağaçcık toplulukları içermeyen alanlar "orman içi açıklık" olarak ifade edilir. Amenajman planlarında OT (orman toprağı) olarak ifade edilen bu tür alanların yasal konumları hakkında yürürlükte olan yasal orman tanımları yetersiz kalmaktadırlar. Bununla birlikte yine uygulamada bu tür alanların eski orman alanları oldukları şeklinde yaygın bir değerlendirme söz konusudur.

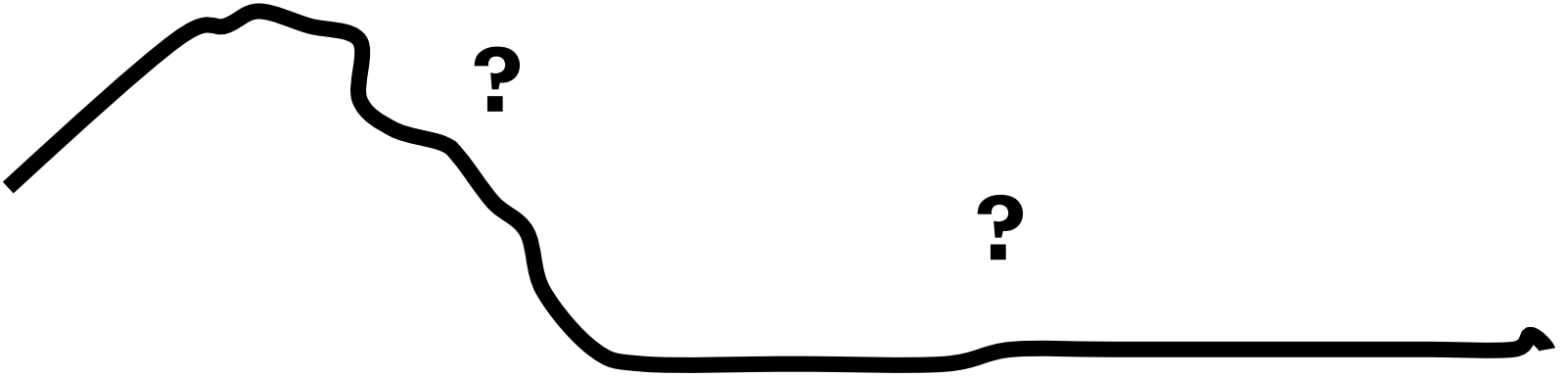
Bernhard tarafından yapılan orman tanımı kapsamında "etrafı tamamen veya çoğunlukla ormanla kaplı alanlar" şeklinde değerlendirilen orman içi açıklıklar, orman rejimi içerisinde gösterilmiştir. Hatta aynı tanımda orman bitişiğinde yer alan ve ormanın sağlığı için gerekli olan açıklıklar da orman sayılmıştır.

Uygulamada orman içi açıklıklar eskiden üzerinde aa ve aacık olduğu varsayımı ile OT alanı olarak değerlendirilmektedir. Ancak kanımızca bu uygulamanın yasal altyapısı yoktur. Eskiden orman ağaçları içermese de orman içi açıklıklar orman kavramını tamamlayan özellik taşırlar. Yaban hayatı için gereklidirler. Bu tür alanlarda günümüzde yaygın olarak turizm etkinliklerinin yürütülmesi düşüncesinin de bu ervede yeniden değerlendirilmesinde yarar bulunmaktadır. Bunun yanında bu alanların aalandırılması da her zaman ve yer için doğru bir yaklaşımlamaz.

Yasada açıkça belirtilmemiş olmakla birlikte, konu Yargıtay tarafından bilimsel ilkelere uygun bir biçimde ele alınmaktadır. Yüksek Mahkeme incelediği bir dava ile ilgili olarak verdiği kararda konuyu "Etrafı ormanla çevrili taşınmazlar, özel mülke dönüşüp tarım ve inşaatla açıldığında orman bütünlüğünün bozulacağı tartışmasızdır. Orman içi açıklıklardan yararlanabilmek için zorunlu olarak orman kullanılacaktır. Bu kullanım nedeniyle yeni açma, genişletme, yangın oluşması önlenemeyecek ve orman bütünlüğü bozulacaktır. Ayrıca, bu tür taşınmazların öncesinin orman olma zorunluluğu yoktur. Zira öncesi orman olan ve ormandan açılan taşınmazlar, orman yasası ve Yargıtay uygulamaları gereği oluşan kesin içtihatlarla göre zaten orman sayılmaktadır. Yasa koyucunun, ayrı bir kavram oluşturduğu ve hangi nedenle olursa olsun orman içi açıklıklarda tarım ve inşaatla özel mülke dönüşme yolunu kapamıştır. Bu itibarla dava konusu taşınmazın, memleket haritasında açık alanda gözükmesi de bu olguyu değiştirmez. Bu yerler yasa gereği orman sayıldığı için orman içi açıklık ve boşlukların zilyetlik yoluyla kazanılmasına yasal olanak yoktur. Dolayısıyla bu yollarla ormandan toprak kazanımdan söz edilemez." biçiminde ele almış bulunmaktadır.

ORMAN REJİMİ NASIL
BELİRLENMELİ?

Önce kollektif yararlar!

Orman rejiminin belirlenmesi ve arazi yetenek sınıflaması !

Senirkent Isparta'ya 75 km, Antalya 'ya 200 km uzaklıkta Isparta 'nın bir ilçesi 'dir.

Türkiye Senirkent ismini acı bir felaketle duydu.
13 Temmuz 1995 Perşembe günü saat 20:30 sıralarında ilçe' nin
yanında yükselen Kapıdağı' ndan gelen sel, 10 dakikada 400 000
metre küp çamuru ilçeye doldurdu.
İlçe adeta çamur deryasına döndü.

Kapıdağı ve Senirkent İlçesi

İlçeye sel iki ayrı dereden geldi. Doğrudere ve suyolu deresi. Suyolu deresinden gelen sel ölüme yol açmadı. Yalnız Doğrudere ilçeye girdiği noktada 4 ayrı kola ayrılmasına rağmen çok büyük bir potansiyelle ilçeye girdi ve önünde ne varsa yıktı, geçti.

İlçede enkaz kaldırma ve rusubat temizleme çalışmaları günlerce sürdü.

Bu felaket sonucu 74 vatandaşımız hayatını kaybetti, 46 vatandaşımız yaralandı. 107 ev hafif, 18 ev orta, 195 ev tamamen yıkıldı.

Peki nasıl olmuştu bu olay ?

Kimileri volkan patladı dediler, kimileri cesetlerin yüzlerinin yanık olduğunu iddia ettiler, kimileri 4 minare boyu su fışkırdı diye tarif etti olayı...

Oysa ki Senirkent de olan yalnızca Doğa 'nın insanlara bir öfkesiydi. Yıllarca yoğun hayvan otlatımı, kaçak kesimlerle çıplaklaşan Kapıdağı o gün insanlardan öfkesini almıştı.

Felaketten sonra ilçenin yeniden yapılandırılması ve yeni felaketlere tedbir alınması amacıyla Dünya bankasından 33 milyon ABD doları finansman sağlandı. Şehrin yol, su, kanalizasyon, elektrik yapıları yeniden düzenlendi. Felakete sebep olan Doğrudere üzerine yaklaşık 90 adet büyük betonarme duvar yapıldı.